

Innst. 177 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Dokument 8:2 S (2009–2010)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Abid Q. Raja og Trine Skei Grande om en tiltakspakke for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2010 legge fram en samlet tiltakspakke for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn. Arbeidet med en slik tiltakspakke bør skje i tett dialog med alle partiene på Stortinget.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen ba i brev av 23. oktober 2009 om statsrådens vurdering av forslaget. Statsrådets svarbrev av 29. januar 2010 følger vedlagt.

Komiteen mottok 3. mars 2010 et korrigeringsbrev fra arbeidsministeren hvor hun blant annet uttalte, sitat:

«I brev datert 29.01.2010 om de to representantforslagene står det: 'Regjeringen vil i Revidert nasjonalbudsjett 2010 trekke opp langsiktige føringer for Regjeringens arbeid med fordelingsspørsmål og presentere en bred strategi for å forebygge og bekjempe fattigdom. Strategiene vil bli supplert med tiltak i

statsbudsjettet for 2011 og følges opp i de årlige budsjettene i denne stortingsperioden.'»

Jeg vil med dette meddele Stortinget at Regjeringen vil omtale Fordelingsutvalgets innstilling, oppsummere høringsuttalelsene og redegjøre for prosessen videre i Revidert nasjonalbudsjett 2010. Fordelingsutvalgets arbeid vil også bli fulgt opp i en stortingsmelding våren 2011 som blir fremmet av Finansdepartementet.»

Brevet følger vedlagt innstillingen.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tove Linnea Brandvik, Thor Erik Forsberg, Steinar Gullvåg, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, lederen Robert Eriksson, Vigdis Giltun og Laila Marie Reiertsen, fra Høyre, Sylvi Graham og Torbjørn Røe Isaksen, fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, fra Senterpartiet, Geir Pollestad, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, er enig med forslagsstillerne i at det er behov for en forsterket innsats for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn. Barnefattigdom er alvorlig både med henblikk på barns velferd og inkludering på kort sikt, men også for å hindre at fattigdom går i arv.

Komiteen viser til at det var en økning i antall barn som lever i husholdninger med lav inntekt fra 2000 til 2006.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er bekymret for denne utviklingen og viser til at regjeringen i sin politiske plattform påpeker at et samfunn uten store forskjeller

mellom grupper og generasjoner skaper bedre vilkår for å utvikle et mer rettferdig og solidarisk samfunn. Godene må deles mer rettferdig. De som har mest og tjener mest, må bidra mer til fellesskapet.

Flertallet støtter regjeringens mål om et samfunn uten fattigdom og arbeidet for å redusere de økonomiske forskjellene i Norge.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener det er bekymringsfullt at til tross for at det gjennom en rekke år er iverksatt ulike tiltak for å bekjempe fattigdomsproblemene, har en ikke klart å redusere antallet fattige barn. Dette medlem vil understreke at det fortsatt er behov for så vel generelle velferdstiltak som målrettede tiltak rettet mot enkeltgrupper. Økt innsats for å øke sysselsettingen blant personer som har problemer i arbeidsmarkedet, og flere behandlingstilbud til rusmisbrukere, vil blant annet kunne bidra til at flere blir selvhjulpne.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil understreke at for å bekjempe fattigdom og utjevne sosiale og økonomiske forskjeller, kreves det både en langsiktig og kortsiktig innsats.

Komiteen viser til at det må tas grep for å forebygge fattigdom blant nye generasjoner og iverksettes tiltak som kan bidra til å redusere fattigdom og bedre situasjonen for dem som er rammet.

Komiteen påpeker at barn som har foreldre med lav utdanning eller svak tilknytning til arbeidslivet, barn med innvandrerbakgrunn, barn som bor med enslig forsørger, og barn i familier med mange søsken, kan være utsatt. Komiteen vil også understreke det faktum at barnefamilier med ikke-vestlig bakgrunn er sterkt overrepresentert i lavinntektsgruppen og at det derfor er svært viktig at tiltakene for disse familiene forsterkes, slik at disse barna får en god barndom og samme muligheter til å lykkes i samfunnet som andre barn.

Komiteen påpeker viktigheten av å ha et bredt forebyggende perspektiv på fattigdom, ikke minst i arbeidet for å bekjempe fattigdom blant barn. Forebyggende innsats gjennom oppvekstmiljø og utdanningssystem er sentralt. Komiteen vil understreke viktigheten av tiltak som gjør det mulig for barn i lavinntektsfamilier å delta på fellesarenaer for barn og unge.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil derfor understreke viktigheten av barnehagereformen. Et godt utbygd pedagogisk barnehagetilbud gir barn mer likeverdige oppvekst- og læringsvilkår. Flertallet støtter de

tiltakene regjeringen har iverksatt for å redusere sosiale forskjeller i skole- og utdanningssystemet, og styrker barnehage og skole i statsbudsjettet for 2010.

Komiteen vil videre understreke viktigheten av at tiltak for å hindre frafall i videregående opplæring er viktige fattigdomsforebyggende tiltak og at dette også er et viktig innsatsområde som styrkes i 2010.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti vil understreke at tiltak for å hindre frafall i videregående opplæring er viktige fattigdomsforebyggende tiltak, og mener det er urovekkende at frafallet er svært høyt. Dette viser at de tiltak regjeringen så langt har iverksatt, ikke har vært tilstrekkelige og gode nok.

Komiteen viser til at for familier der foreldrene er i arbeidsfør alder, er arbeid hovedvirkemiddelet for å bekjempe fattigdom og redusere sosiale og økonomiske forskjeller.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at målsettingen med fattigdomspolitikken er at flest mulig skal bli selvhjulpne. Disse medlemmer mener arbeidslinjen er den mest effektive måten å få folk ut av fattigdom på.

Komiteen viser til at det å styrke foreldrenes muligheter til å få og beholde arbeid er viktig, også for å forebygge og avhjelpe fattigdom blant barn og unge, både på kort og lang sikt.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre og Kristelig Folkeparti, vil understreke viktigheten av en aktiv arbeidsmarkedspolitikk, med vekt på å følge opp mennesker som trenger attføring, kompetanseheving og arbeidstrening for å få og beholde jobb. Flertallet vil understreke viktigheten av arbeidet med en sysselsettingsplan for mennesker med nedsatt funksjonsevne og andre tiltak for å styrke arbeidsmarkedstilknytningen for personer som står lengst fra arbeidsmarkedet, som for eksempel økt innsats for basiskompetanse i arbeidslivet og forsterket voksenopplæring.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at fordi mange vil være helt avhengig av oppfølging fra Nav for å komme i jobb, vil dette flertallet understreke viktigheten av at regjeringen følger opp gjennomføringen av Nav-reformen, slik at de som trenger

bistand fra Nav, får tilbud av god kvalitet og får dette så tidlig som mulig. Dette flertallet påpeker viktigheten av å videreføre innsatsen for et inkluderende arbeidsliv og viser til at det er iverksatt nye tiltak for personer som står lengst fra arbeidsmarkedet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at arbeidsmarkedspolitikken er et av de mest sentrale områder for at fattige skal komme ut i jobb. Innenfor arbeidsmarkedstiltakene, som tilrettelegges for mennesker med nedsatt arbeidsevne, har det de siste årene vært en negativ utvikling. Køene her har økt og andelen mennesker i tiltak har gått ned. Ventetiden for å komme på tiltak økte med 50 virkedager fra 2008 til 2009, og er nå på 270 virkedager i snitt. Disse medlemmer mener denne utviklingen må snus. Det er videre viktig at innsatsen i arbeidsmarkedspolitikken i større grad målrettes spesielle grupper som står langt utenfor arbeidslivet. Disse medlemmer viser også til behovet for økt innsats innenfor program for basiskompetanse i arbeidslivet og voksenopplæringen, som viktige virkemidler for å forhindre ledighet og derved forebygge fattigdom.

Disse medlemmer har registrert at Nav-reformen tidligere er fremholdt som det virkemiddel som skal bidra til helhetlige og skreddersydde opplegg for å hjelpe mennesker ut av fattigdom. Med utgangspunkt i den kritiske situasjonen Nav har vært i de siste to årene, er det grunn til å hevde at reformen så langt ikke har lyktes med dette formålet. Disse medlemmer mener regjeringen har ansvar for at Nav fungerer slik at brukerne av velferdstjenester får den hjelpen de har behov for og krav på.

Komiteen vil særlig peke på viktigheten av Kvalifiseringsprogrammet og at dette styrkes i 2010.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at regjeringen sammen med forslaget til statsbudsjett for 2007 la frem en handlingsplan mot fattigdom. Handlingsplanen inngår i en samlet politikk for sosial utjevning, inkludering og fattigdomsbekjempelse. Handlingsplanen er fulgt opp i statsbudsjettene for 2008, 2009 og 2010. Det er iverksatt tiltak som er rettet inn mot at alle skal gis muligheter til å komme i arbeid, for at alle barn og unge skal kunne delta og utvikle seg og for å bedre levekårene for de vanskeligst stilte.

Flertallet vil særlig understreke viktigheten av løftet for minstepensjonsnivået i folketrygden til 2 G som kom i tillegg til handlingsplanen mot fattigdom. Svært viktig er også en langt bedre bostøtteord-

ning. Med unntak av studenter og militære, kan alle som har lav inntekt og høye boutgifter, få bostøtte. I den nye bostøtteordningen kan inntekten også være fra sosialhjelp og arbeid. De som bor i ettroms leilighet, kan også få støtte, noe de ikke kunne tidligere. Flertallet viser til at om lag 13 400 flere fikk bostøtte i desember 2009 sammenliknet med desember 2008. I løpet av 2009 var hele 136 000 husstander innom bostøtteordningen. Flere barnefamilier og unge enslige får nå hjelp til boutgiftene.

Flertallet viser også til at tiltak i handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerebefolkningen inngår i en samlet innsats mot fattigdom. Oppvekst, utdanning og språk er et prioritert innsatsområde. Det satses blant annet på gratis kjernetid i barnehage for fire- og femåringer. Dette er målrettede tiltak som både virker her og nå, og som i tillegg forebygger fattigdom på lengre sikt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er fornøyd med at minstepensjonistene omsider fikk en økning i sine ytelser etter at Fremskrittspartiets representanter i Stortinget, gjennom mange år, har arbeidet for å bedre deres levekår. Dette er, etter disse medlemmers mening, et skritt i riktig retning for å avhjelpe fattigdom hos enkelte grupper. Disse medlemmer er imidlertid uenig i den forskjellsbehandling av pensjonister, basert på sivil status, som er blitt en realitet. Disse medlemmer vil fortsatt arbeide for at alle minstepensjonister skal behandles likt og at pensjonister skal ha en verdig tilværelse uten å måtte anses som «fattige».

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, vil understreke at kommunesektoren har et stort ansvar for å forebygge og redusere barnefattigdom, og at god kommuneøkonomi, sosial boligpolitikk, et inkluderende oppvekstmiljø, gratis eller rimelige fellesgoder og inntektssikring som gir mulighet til å leve et verdig liv, er viktig for å unngå at økonomisk fattigdom skal ramme barn og ekskludere dem fra sosiale fellesskap. Det er derfor viktig at kommunene gis økonomi til å ivareta oppgavene.

Komiteen mener det må legges til rette for at alle barn og unge gis muligheter til å delta og utvikle seg i samfunnet uavhengig av foreldrenes økonomiske og sosiale situasjon.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at regjeringen styrker kommuneøkonomien i 2010 og at dette gir

kommunene bedre rammebetingelser for å yte velferdstjenester.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Høyre, viser til at det som et ledd i handlingsplan mot fattigdom blant annet er iverksatt kompetanse- og utviklingstiltak for å forebygge og redusere fattigdom blant barn, unge og barnefamilier som er i kontakt med sosialtjenesten/arbeids- og velferdsforvaltningen og barne- og ungdomsvernet. Formålet er å styrke det forebyggende arbeidet i kommunene, utvikle nye tiltak overfor målgruppen, bedre samordningen av lokale tiltak og å styrke og utvikle kunnskap og kompetanse blant aktørene i lokalsamfunnet. Det er gitt tilskudd til blant annet fritidsaktiviteter for barn og unge og til oppfølging av utsatt ungdom og iverksatt utviklingsarbeid overfor ungdom i risikosoner. Dette flertallet støtter dette arbeidet.

Komiteen viser til at Fordelingsutvalget, som har utredet årsaker til økonomiske forskjeller, har kommet med forslag til tiltak innenfor et bredt spekter av politikkområder (NOU 2009:10). Utvalget legger vekt på tiltak som bidrar til å forhindre at økonomiske forskjeller forsterker seg over tid, herunder at fattigdom går i arv.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at regjeringen vil omtale Fordelingsutvalgets innstilling, oppsummere høringsuttalelsene og redegjøre for prosessen videre i revidert nasjonalbudsjett for 2010. Fordelingsutvalgets arbeid vil også bli fulgt opp i en stortingsmelding våren 2011 som blir fremmet av Finansdepartementet.

Flertallet mener det er behov for flere og bedre tiltak både på kort og lang sikt og støtter derfor at regjeringen følger dette opp slik det vises til i statsrådens brev av 3. mars 2010, og viser til at de enkelte tiltak vil bli vurdert i denne sammenheng.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti vil understreke at fattigdom blant barn, de mest sårbare i samfunnet, er et spesielt viktig politisk satsingsområde. Fattigdom henger ikke bare sammen med vedvarende lavinntekt, men også med sosial marginalisering, stigmatisering og utenforskap. Disse medlemmer vil spesielt understreke ambisjonen om at alle i Norge, uavhengig av bakgrunn, skal få utnytte sine muligheter. Disse medlemmer mener bekjempelsen av barnefattigdom må foregå på bred front, ikke bare gjennom fattigdomspolitikken. Ikke minst er en trygg kunnskaps-

skole, kampen mot mobbing og trygge arbeidsplasser viktig.

Disse medlemmer mener det er viktig at alle bidrar gjennom skatteseddelen til statskassen. Det er rimelig at de med høyere inntekter betaler en større andel av inntekten sin enn de med lavere inntekter. Disse medlemmer vil allikevel avvise at fordelingspolitikk i seg selv kan løse fattigdomsutfordringen, da ingen automatisk vil få det bedre gjennom at andre får mindre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener begreper som «å utjevne sosiale forskjeller» kan bidra til uklarhet i debatten. Fattige kan få det dårligere selv om forskjellene blir mindre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen Bondevik II var den første regjering som utarbeidet en helhetlig tiltaksplan for å bekjempe innenlands fattigdom, og satte i gang en omfattende satsing på fattigdomsbekjempelse, og fikk støtte i denne satsingen gjennom flere budsjettsamarbeid med Fremskrittspartiet.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010 og satsingen på leksehjelp, et spesielt viktig tiltak for barn fra ressursvake hjem. Disse medlemmer vil også vise til Oslo kommune, hvor det er igangsatt systematiske språktester for alle barn, noe som bidrar til å bedre språkferdighetene og skoleresultatene blant minoritetsbarn.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010 hvor innsatsen til lokale ordninger med frikort til kultur- og idrettsarrangementer foreslås styrket utover regjeringens forslag. Dessverre ble dette nedstemt av det rød-grønne flertallet i Stortinget. Disse medlemmer ønsker målrettede tiltak fra statens side, og mener ikke det er tilstrekkelig å vise til en påstått bedret økonomisk situasjon generelt i kommunene.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010 hvor det settes av midler til gradert barnehagepris for lavinntektsfamilier, og ekstra midler til å støtte barnerike familier.

Disse medlemmer viser til Høyres alternative statsbudsjett for 2010, som øker bevilgningene til bekjempelse av fattigdom med 445 mill. kroner ut over regjeringens forslag, og dessuten endrer innretningen slik at tiltakene i større grad målrettes. Høyres fattigdomspolitikken legger særlig vekt på tiltak for å gi alle bolig, styrke familieforhold og gi mennesker som faller utenfor arbeidslivet, en ny sjanse.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti etterlyser langt sterkere tiltak for å få ned frafallet i den videregående skolen. Disse medlemmer er også skuffet over at arbeidet mot mobbing ikke ble prioritert i perioden 2005–2009.

Disse medlemmer mener det er viktig at også fattigdomspolitikken måles etter hva den oppnår, det vil si hvor mange som faktisk hjelpes, ikke bare på hvor mye penger som brukes.

Disse medlemmer har merket seg at en rekke kommuner bygger ned tilbudet innenfor blant annet skole og utdanning, noe som rammer barn sterkt, og konstaterer at kommunene samlet sett har fått trangere økonomisk handlingsrom de siste årene, i strid med det regjeringen selv hevder.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i de årlige statsbudsjettene har foreslått en rekke tiltak for å bekjempe fattigdom utover regjeringens forslag. I statsbudsjettet for 2010 foreslo Kristelig Folkeparti å øke bevilgningen til fattigdomstiltak med rundt 1 mrd. kroner utover regjeringens forslag til blant annet rusforebygging/rusbehandling, økte sosialhjelpssatser, flere tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne, fritaksordning for tannbehandling for enkelte grupper, reduserte egenandeler for medikamentbehandling for enkelte grupper og inntektsgraderte satser i barnehagene.

Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti har utfordret regjeringen til samarbeid for arbeid og mot fattigdom og til en nasjonal dugnad for å bekjempe fattigdom. Det er behov for et bredt politisk samarbeid på dette viktige feltet. Dette medlem vil peke på at Venstre i representantforslaget tar opp en rekke mulige tiltak som bør drøftes nærmere i det videre arbeidet med å redusere fattigdommen i Norge, men er ikke enig i alle tiltakene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil imidlertid støtte Representantforslaget om en samlet tiltakspakke.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2010 legge fram en samlet tiltakspakke for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn. Arbeidet med en slik tiltakspakke bør skje i tett dialog med alle partiene på Stortinget.»

Komiteen viser for øvrig til sine merknader under behandlingen av Representantforslag 20 S (2009–2010) fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Laila Dāvøy, Rigmor Andersen Eide og Knut Arild Hareide om en nasjonal dugnad mot fattigdom i Norge (Dokument 8:20 S (2009–2010)), jf. Innst. 178 S (2009–2010).

Komiteen tilrår at saken vedlegges protokollen.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Stortinget ber regjeringen i løpet av 2010 legge fram en samlet tiltakspakke for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn. Arbeidet med en slik tiltakspakke bør skje i tett dialog med alle partiene på Stortinget.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:2 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Abid Q. Raja og Trine Skei Grande om en tiltakspakke for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn – vedlegges protokollen.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 9. mars 2010

Robert Eriksson

leder

Karin Andersen

ordfører

Vedlegg 1

Brev fra Arbeidsdepartementet v/statsråden til arbeids- og sosialkomiteen, datert 3. mars 2010

Vedrørende representantforslagene dokument 8:2 S og dokument 8:20 S (2009-2010)

Jeg viser til representantforslagene dokument 8:2 S (2009-2010) fra stortingsrepresentantene Abid Q. Raja og Trine Skei Grande om en tiltakspakke for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn og dokument 8:20 S (2009-2010) fra stortingsrepresentantene Kjell Ingolf Ropstad, Laila Dævøy, Rigmor Andersen Eide og Knut Arild Hareide om en nasjonal dugnad mot fattigdom i Norge.

I brev datert 29.01.2010 om de to representantforslagene står det: "Regjeringen vil i Revidert nasjonalbudsjett 2010 trekke opp langsiktige føringer for

Regjeringens arbeid med fordelingsspørsmål og presentere en bred strategi for å forebygge og bekjempe fattigdom. Strategiene vil bli supplert med tiltak i statsbudsjettet for 2011 og følges opp i de årlige budsjettene i denne stortingsperioden."

Jeg vil med dette meddele Stortinget at Regjeringen vil omtale Fordelingsutvalgets innstilling, oppsummere høringsuttalelsene og redegjøre for prosessen videre i Revidert nasjonalbudsjett 2010. Fordelingsutvalgets arbeid vil også bli fulgt opp i en stortingsmelding våren 2011 som blir fremmet av Finansdepartementet.

Vedlegg 2

Brev fra Arbeidsdepartementet v/statsråden til arbeids- og sosialkomiteen, datert 29. januar 2010

Representantforslag 2 S (2009-2010) fra stortingsrepresentantene Abid Q. Raja og Trine Skei Grande om tiltakspakke for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn (Dokument nr. 8:2 (2009-2010))

Jeg viser til Arbeids- og sosialkomiteéns brev av 23. oktober 2009, der komiteen ber om min vurdering av forslag fremmet i Representantforslag 2 S (2009-2010) (Dokument nr. 8:2 (2009-2010)):

"Stortinget ber Regjeringen i løpet av 2010 legge fram en samlet tiltakspakke for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn. Arbeidet med en slik tiltakspakke bør skje i tett dialog med alle partiene på Stortinget."

Som representantene Abid Q. Raja og Trine Skei Grande viser til, var det en økning i antall barn som lever i husholdninger med lavinntekt fra 2000 til 2006. Denne utviklingen er bekymringsfull. Barn som har foreldre med lav utdanning eller svak tilknytning til arbeidslivet, barn med innvandrerbakgrunn, barn som bor med enslig forsørger og barn i familier med mange søsken er særlig utsatt. Barnefamilier med ikke-vestlig landbakgrunn er sterkt overrepresentert i lavinntektsgruppen og står for mye av den økte forekomsten av lavinntekt blant barnefamilie.

Jeg er enig med forslagsstillerne i at det er behov for en forsterket innsats for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn. Det er en utfordring å stoppe og reversere de senere års økning i antall barn i lavinntektsusholdninger. Barnefattigdom er alvorlig både med henblikk på barns velferd og inkludering på kort sikt, men også for å hindre at fattigdom går i arv.

For å bekjempe fattigdom og utjevne sosiale og økonomiske forskjeller kreves det både en langsiktig og kortsiktig innsats. Det må tas grep for å forebygge fattigdom blant nye generasjoner og iverksettes tiltak som kan bidra til å redusere fattigdom og bedre situasjonen for de som er rammet.

Regjeringen har et bredt forebyggende perspektiv på fattigdom, ikke minst i arbeidet for å bekjempe fattigdom blant barn. Forebyggende innsats gjennom oppvekstmiljø og utdanningssystem er sentralt. Regjeringen gjennomfører en stor barnehagereform. Et godt utbygd pedagogisk barnehagetilbud gir barn mer likeverdige oppvekst- og læringsvilkår. Regjeringen har iverksatt tiltak for å redusere sosiale forskjeller i skole- og utdanningssystemet, og styrker barnehager og skole i statsbudsjettet for 2010. Tiltak for å hindre frafall i videregående opplæring er også et viktig innsatsområde som styrkes i 2010.

Arbeid er det viktigste virkemiddelet for å bekjempe fattigdom og redusere sosiale og økonomiske forskjeller. Det å styrke foreldrenes arbeidstil-

knytning er avgjørende også for å forebygge og avhjelpe fattigdom blant barn og unge, både på kort og lang sikt. Regjeringen fører en aktiv arbeidsmarkedspolitikk, gjennomfører NAV-reformen, viderefører innsatsen for et inkluderende arbeidsliv og har iverksatt tiltak for å styrke arbeidsmarkedstilknytningen for personer som står lengst fra arbeidsmarkedet. Kvalifiseringsprogrammet for utsatte grupper styrkes i 2010.

Godt utbygde offentlige velferdsordninger bidrar til økonomisk og sosial trygghet også for barn og unge. Regjeringen vil legge til rette for at alle barn og unge gis muligheter til å delta og utvikle seg i samfunnet uavhengig av foreldrenes økonomiske og sosiale situasjon. God kommuneøkonomi, sosial boligpolitikk, et inkluderende oppvekstmiljø, gratis eller rimelige fellesgoder og inntektssikring som gir mulighet til å leve et verdig liv er viktig for å unngå at økonomisk fattigdom skal ramme barn og ekskludere dem fra sosiale fellesskap. Regjeringen styrker kommuneøkonomien i 2010. Dette gir kommunene bedre rammebetingelser for å yte velferdstjenester.

Regjeringen la sammen med forslaget til statsbudsjett for 2007 fram en handlingsplan mot fattigdom. Handlingsplanen inngår i en samlet politikk for sosial utjevning, inkludering og fattigdomsbekjempelse. Handlingsplanen er fulgt opp i statsbudsjettene for 2008, 2009 og 2010. Det er iverksatt tiltak som er rettet inn mot at alle skal gis muligheter til å komme i arbeid, for at alle barn og unge skal kunne delta og utvikle seg og for å bedre levekårene for de vanskeligst stilte.

Det er som et ledd i handlingsplan mot fattigdom bl.a. iverksatt kompetanse- og utviklingstiltak for å

forebygge og redusere fattigdom blant barn, unge og barnefamilier som er i kontakt med sosialtjenesten/arbeids- og velferdsforvaltningen og barne- og ungdomsvernet. Formålet er å styrke det forebyggende arbeidet i kommunene, utvikle nye tiltak overfor målgruppen, bedre samordningen av lokale tiltak og å styrke og utvikle kunnskap og kompetanse blant aktørene i lokalsamfunnet. Det er gitt tilskudd til bl.a. fritidsaktiviteter for barn og unge og til oppfølging av utsatt ungdom. Det er også iverksatt utviklingsarbeid overfor ungdom i risikosoner.

Tiltak i handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen inngår i en samlet innsats mot fattigdom. Oppvekst, utdanning og språk er et prioritert innsatsområde. Det satses bl.a. på gratis kjernetid i barnehage for fire- og femåringer.

Fordelingsutvalget, som har utredet årsaker til økonomiske forskjeller, har kommet med forslag til tiltak innenfor et bredt spekter av politikkområder (NOU 2009:10). Utvalget legger vekt på tiltak som bidrar til å forhindre at økonomiske forskjeller forsterker seg over tid, herunder at fattigdom går i arv. Regjeringen vil i Revidert nasjonalbudsjett 2010 trekke opp langsiktige føringer for Regjeringens arbeid med fordelingsspørsmål og presentere en bred strategi for å forebygge og bekjempe fattigdom. Strategiene vil bli supplert med tiltak i statsbudsjettet for 2011 og følges opp i de årlige budsjettene i denne stortingsperioden.

Jeg imøteser drøftinger av strategier og tiltak for å begrense og bekjempe fattigdom blant barn i forbindelse med disse framleggene.

